

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 17 lipca 2014 r. *

Odesłanie prejudycjalne — Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Dyrektywa 2003/109/WE — Artykuł 2, art. 4 ust. 1, art. 7 ust. 1 i art. 13 — „Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE” — Warunki przyznania — Legalne i nieprzerwane zamieszkiwanie w przyjmującym państwie członkowskim przez okres pięciu lat poprzedzający złożenie wniosku o zezwolenie — Osoba związana z rezydentem długoterminowym więzami rodzinnymi — Korzystniejsze przepisy krajowe — Skutki

W sprawie C-469/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunale di Verona (Włochy) postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 30 sierpnia 2013 r., w postępowaniu:

Shamim Tahir

przeciwko

Ministero dell’Interno,

Questura di Verona,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh (sprawozdawca), C. Toader i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. Palatiella, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzgo oraz B. Beutlera, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: włoski.

- w imieniu rządu francuskiego przez F.X. Bréchota oraz D. Colasa, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Noort oraz M. Bulterman, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Condou-Durande oraz A. Aresu, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 ust. 1 i art. 13 w związku z art. 2 lit. e) i art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. 2004, L 16, s. 44), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/51/UE z dnia 11 maja 2011 r. (Dz.U. L 132, s. 1) (zwanej dalej „dyrektywą 2003/109”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Shamim Tahir a Ministero dell’Interno (ministerstwem spraw wewnętrznych) i Questura di Verona (prefekturą policji w Weronie) w przedmiocie oddalenia przez ten ostatni organ złożonego przez S. Tahir wniosku o wydanie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2003/109

- 3 Zgodnie z motywami 4 i 6 dyrektywy 2003/109:
 - „(4) Integracja obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi w państwach członkowskich jest kluczowym elementem wspierania spójności gospodarczej i społecznej, która stanowi podstawowy cel [Unii] określony w traktacie.
- [...]
- (6) Głównym kryterium uzyskania statusu rezydenta długoterminowego powinien być czas zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego. Zamieszkanie powinno być zarówno legalne, jak i nieprzerwane, w celu wykazania, że związki danej osoby z tym państwem mają charakter trwałe. Należy wprowadzić przepis pozwalający na pewien stopień elastyczności w celu umożliwienia uwzględnienia okoliczności, w których osoba ta mogłaby być zmuszona do tymczasowego opuszczenia terytorium państwa”.

4 Motyw 17 tej dyrektywy stanowi:

„Harmonizacja warunków uzyskania statusu rezydenta długoterminowego wspiera wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi. Niektóre państwa członkowskie wydają dokumenty pobytowe ze stałym lub nieograniczonym okresem ważności na warunkach bardziej korzystnych niż warunki przewidziane w niniejszej dyrektywie. Możliwość stosowania korzystniejszych przepisów krajowych nie jest wykluczona przez traktat. Jednakże do celów niniejszej dyrektywy należy przyjąć, że dokumenty wydane na korzystniejszych warunkach nie przyznają prawa pobytu w innych państwach członkowskich”.

5 Artykuł 1 lit. a) wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Przedmiot”, stanowi:

„Niniejsza dyrektywa określa:

- a) warunki przyznawania i cofania statusu rezydenta długoterminowego udzielanego przez państwo członkowskie obywatelom państw trzecich legalnie zamieszkującym na jego terytorium, jak również prawa związane z tym statusem; [...]

[...]”.

6 Artykuł 2 lit. b), e) i g) tej dyrektywy zawiera do celów tejże dyrektywy następujące definicje:

- „b) »rezydent długoterminowy« oznacza obywatela państwa trzeciego, który posiada status rezydenta długoterminowego, o którym mowa w art. 4–7;

[...]

- e) »członkowie rodziny« oznaczają obywateli państw trzecich, którzy zamieszkują w danym państwie członkowskim zgodnie z dyrektywą Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin [Dz.U. L 251, s. 12] [...];

[...]

- g) »zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego [UE]« oznacza dokument pobytowy wydany przez dane państwo członkowskie w związku z uzyskaniem statusu rezydenta długoterminowego”.

7 Artykuł 3 dyrektywy 2003/109 określa jej zakres stosowania. Zgodnie z art. 3 ust. 1 tej dyrektywy „stosuje się [ją] do obywateli państw trzecich legalnie zamieszkujących na terytorium państwa członkowskiego”. Artykuł 3 ust. 2 i 3 dyrektywy 2003/109 uściśla odpowiednio, że nie stosuje się jej do niektórych kategorii obywateli państw trzecich i stosuje się ją bez uszczerbku dla korzystniejszych przepisów zawartych w niektórych umowach międzynarodowych.

8 Rozdział II tej dyrektywy, obejmujący art. 4–13, dotyczy przyznawania statusu rezydenta długoterminowego w państwie członkowskim.

9 Artykuł 4 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Czas zamieszkania”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie przyznają status rezydenta długoterminowego obywatelom państw trzecich, którzy zamieszkiwali legalnie i nieprzerwanie na ich terytorium przez okres pięciu lat, bezpośrednio poprzedzający złożenie właściwego wniosku”.

- 10 Artykuł 5 dyrektywy 2003/109, zatytułowany „Warunki uzyskania statusu rezydenta długoterminowego”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie żądają od obywateli państw trzecich przedstawienia dowodów, że posiadają oni, w odniesieniu do siebie i do członków swoich rodzin pozostających na ich utrzymaniu:

- a) stałe i regularne dochody wystarczające do utrzymania danej osoby i członków jej rodziny, bez konieczności korzystania z systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie oceniają te dochody pod względem charakteru i regularności oraz mogą wziąć pod uwagę poziom minimalnych płac i rent lub emerytur przed złożeniem wniosku o przyznanie statusu rezydenta długoterminowego;
- b) ubezpieczenie zdrowotne w odniesieniu do wszystkich ryzyk [rodzajów ryzyka] normalnie pokrywanych dla obywateli w danym państwie członkowskim”.

- 11 Zgodnie z art. 7 ust. 1 tej dyrektywy:

„W celu uzyskania statusu rezydenta długoterminowego dany obywatel państwa trzeciego składa wniosek do właściwych organów państwa członkowskiego, w którym zamieszkuje. Do wniosku dołącza się dokumenty określone w prawie krajowym, potwierdzające, że wnioskodawca spełnia warunki określone w art. 4 i 5, jak również, jeżeli wymagane, ważny dokument podróży lub jego uwierzytelniony odpis.

[...]”.

- 12 Artykuł 8 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego [UE]”, w ust. 2 i 4 brzmi następująco:

„2. Państwa członkowskie wydają rezydentowi długoterminowemu zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego [UE]. Zezwolenie jest ważne przez co najmniej pięć lat i podlega automatycznemu odnowieniu z chwilą jego wygaśnięcia, na podstawie wniosku, jeżeli wniosek taki jest wymagany.

[...]

4. W przypadku gdy państwo członkowskie wydaje obywatelowi państwa trzeciego, któremu wcześniej przyznało międzynarodową ochronę, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, w pozycji »Uwagi« tego zezwolenia państwo członkowskie wpisuje następującą uwagę: »Ochrona międzynarodowa przyznana przez [nazwa państwa członkowskiego] w dniu [data]«”.

- 13 Artykuł 13 dyrektywy 2003/109, zatytułowany „Korzystniejsze przepisy krajowe”, przewiduje:

„Państwa członkowskie mogą wydawać dokumenty pobytowe ze stałym lub nieograniczonym okresem ważności na warunkach korzystniejszych niż warunki ustanowione w niniejszej dyrektywie. Takie dokumenty pobytowe nie uprawniają do zamieszkiwania w innych państwach członkowskich, jak przewiduje rozdział III niniejszej dyrektywy”.

- 14 Rozdział III tej dyrektywy, zatytułowany „Zamieszkanie w innych państwach członkowskich”, stanowi w art. 14 ust. 1:

„Rezydent długoterminowy nabywa prawo do zamieszkiwania na terytorium państw członkowskich innych niż państwo, które przyznało mu status rezydenta długoterminowego, na okres przekraczający trzy miesiące, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym rozdziale”.

15 Artykuł 16 wspomnianego rozdziału dotyczy członków rodziny. Zgodnie z jego ust. 1 i 2:

„1. Jeżeli rezydent długoterminowy wykonuje prawo pobytu w drugim państwie członkowskim oraz jeżeli jego rodzina już istniała w pierwszym państwie członkowskim, członkowie rodziny, którzy spełniają warunki określone w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/86/WE, są uprawnieni do towarzyszenia rezydentowi długoterminowemu lub do połączenia się z nim.

2. Jeżeli rezydent długoterminowy wykonuje prawo pobytu w drugim państwie członkowskim oraz jeżeli jego rodzina już istniała w pierwszym państwie członkowskim, członkowie jej [jego] rodziny inni niż określone w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/86/WE mogą być uprawnieni do towarzyszenia rezydentowi długoterminowemu lub do połączenia się z nim”.

Dyrektywa 2003/86

16 Dyrektywa 2003/86 zgodnie z jej art. 1 „ma na celu określenie warunków wykonania prawa do łączenia rodziny przez obywateli państwa trzeciego zamieszkujących legalnie na terytorium państw członkowskich”.

Prawo włoskie

17 Artykuł 9 ust. 1 decreto legislativo del 25 luglio 1998, n. 286, testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell’immigrazione e norme sulla condizione dello straniero (dekretu ustawodawczego nr 286 z dnia 25 lipca 1998 r. ujednolicającego przepisy dotyczące imigracji i statusu cudzoziemca) (dodatek zwyczajny do GURI nr 139 z dnia 18 sierpnia 1998 r.; zwanego dalej „dekretu ustawodawczym nr 286/1998”), zmienionego decreto legislativo dell’8 gennaio 2007, n. 3, recante attuazione della direttiva 2003/109 relativa allo status dei cittadini di Paesi terzi soggiornanti di lungo periodo (dekretu ustawodawczym nr 3 z dnia 8 stycznia 2007 r. w sprawie stosowania dyrektywy 2003/109 dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi) (GURI nr 24 z dnia 30 stycznia 2007 r.), stanowi:

„Cudzoziemiec, który posiada od co najmniej pięciu lat ważne pozwolenie na pobyt i który wykaże dochód w wysokości co najmniej rocznej kwoty zasiłku socjalnego, a w przypadku wniosku dotyczącego członków swojej rodziny wykaże wystarczający dochód [...] oraz odpowiednie zakwaterowanie spełniające minimalne warunki przewidziane we [właściwych przepisach prawa krajowego], może zwrócić się do prefekta policji o wydanie pozwolenia na pobyt dla rezydenta długoterminowego [UE] dla siebie i członków swojej rodziny, o których mowa w art. 29 ust. 1”.

18 Artykuł 29 ust. 1 lit. a) dekretu ustawodawczego nr 286/1998 przewiduje:

„Cudzoziemiec może wystąpić o połączenie rodziny dla następujących członków rodziny:

a) współmałżonka bez orzeczonej separacji i w wieku nie niższym niż osiemnaście lat [...]”.

19 Artykuł 16, zatytułowany „Wniosek o zezwolenie na pobyt”, decreto del Presidente della Repubblica del 31 agosto 1999, n. 394, regolamento recante norme di attuazione del testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell’immigrazione e norme sulla condizione dello straniero, a norma dell’articolo 1, comma 6, del [decreto legislativo n. 286/1998] (dekretu prezydenta republiki nr 394 z dnia 31 sierpnia 1999 r. w sprawie stosowania tekstu jednolitego przepisów dotyczących imigracji i statusu cudzoziemca zgodnie z art. 1 ust. 6 [dekretu ustawodawczego nr 286/1998]) (dodatek zwyczajny do GURI nr 190 z dnia 3 listopada 1999 r.), zmienionego decreto del Presidente della Repubblica del 18 ottobre 2004, n. 334, regolamento recante modifiche ed integrazioni al D.P.R. 31 agosto 1999, n. 394, in materia di immigrazione (dekretu prezydenta republiki nr 334 z dnia

18 października 2004 r. dotyczącym rozporządzenia zmieniającego i uzupełniającego dekret nr 394 z dnia 31 sierpnia 1999 r. w sprawie imigracji) (dodatek zwyczajny do GURI nr 17 z dnia 10 lutego 2005 r.), stanowi w ust. 1–4:

„1. W celu wydania karty pobytu, o której mowa w art. 9 [dekretu ustawodawczego nr 286/1998], zainteresowany jest zobowiązany złożyć wniosek na piśmie, na formularzu zgodnym z formularzem zatwierdzonym dekretem [ministra spraw wewnętrznych].

2. We wniosku, który należy złożyć w prefekturze w miejscu zamieszkania cudzoziemca, musi on podać:

- a) pełne dane osobowe;
- b) miejsce lub miejsca, w których zainteresowany zamieszkiwał we Włoszech w ciągu pięciu poprzednich lat;
- c) miejsce zamieszkania;
- d) źródła dochodu [...].

[...]

4. Bez uszczerbku dla przepisów art. 9 ust. 2 i art. 30 ust. 4 tekstu jednolitego, w przypadku wniosku dotyczącego członków rodziny, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i art. 29 ust. 1 lit. b-bis) wspomnianego tekstu jednolitego, wskazania, o których mowa w ust. 2, oraz dokumenty, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, muszą dotyczyć także współmałżonka i dzieci w wieku poniżej osiemnastu lat, które współzamieszkują i dla których również składa się wniosek o kartę pobytu; ponadto należy przedstawić dokumenty poświadczające:

- a) status współmałżonka lub małoletniego dziecka [...];
- b) dostępność mieszkania [...];
- c) dochód [...], wliczając dochód współzamieszkujących członków rodziny, niebędących na utrzymaniu”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 20 W dniu 28 lutego 2012 r. S. Tahir, obywatelka Pakistanu, złożyła w Questura di Verona wniosek o wydanie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, występując jako współmałżonka Saeeda Tahira, również obywatela Pakistanu. Saeed Tahir jest posiadaczem takiego zezwolenia na pobyt.
- 21 Questura di Verona oddaliła wspomniany wniosek z uzasadnieniem, że S. Tahir, przebywająca we Włoszech dopiero od dnia 15 marca 2010 r. na podstawie wizy wjazdowej tytułem łączenia rodziny w celu połączenia ze współmałżonkiem, nie spełniła wymogu przewidzianego w art. 9 dekretu ustawodawczego nr 286/1998, zgodnie z którym konieczne jest posiadanie od przynajmniej pięciu lat ważnego zezwolenia na pobyt.
- 22 S. Tahir wniosła do Tribunale di Verona skargę o stwierdzenie nieważności decyzji oddalającej. Powołując się na ustawodawstwo włoskie, twierdzi, iż jest uprawniona do zezwolenia na pobyt długoterminowy UE, jako że jest członkiem rodziny S. Tahira, któremu przysługuje już status rezydenta długoterminowego we Włoszech, i tym samym jest zwolniona ze wspomnianego warunku.

S. Tahir w szczególności podnosi, że jej interpretacja art. 9 dekretu ustawodawczego nr 286/1998 jest uzasadniona art. 13 dyrektywy 2003/109. Jej zdaniem wspomniany art. 9 przewiduje bowiem przepis korzystniejszy niż przepis ustalony dyrektywą 2003/109 w zakresie, w jakim nie jest konieczne, by członek rodziny uprawnionego do statusu rezydenta długoterminowego spełniał warunek legalnego i nieprzerwanego zamieszkiwania we Włoszech przez okres pięciu lat.

- 23 Questura di Verona podnosi, że przewidziany we wspomnianym art. 9 warunek zamieszkiwania jest nieodzownym warunkiem uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, jako że jest on wymagany przez art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/109, a rozpatrywane uregulowanie nie przewiduje żadnego odstępstwa w tym względzie.
- 24 Sąd odsyłający wskazuje w swoim postanowieniu, że art. 9 ust. 1 dekretu ustawodawczego nr 286/1998 rozszerza – pod pewnymi warunkami odnoszącymi się do wystarczającego dochodu i odpowiedniego mieszkania – możliwość wydania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na członków rodziny obywatela państwa trzeciego, który już otrzymał takie zezwolenie. Dla tych celów warunek zamieszkiwania przez okres pięciu lat dotyczy tylko tego obywatela, a nie członków jego rodziny. Ponadto wykładnię tę potwierdzają także pewne orzeczenia sądów krajowych. Sąd odsyłający zastanawia się, czy przepis ten jest sprzeczny z dyrektywą 2003/109 w zakresie, w jakim z tej dyrektywy jego zdaniem wynika, że dla celów wydania tego zezwolenia wnioskujący o nie musi być rezydentem długoterminowym w danym państwie członkowskim.
- 25 W tych okolicznościach Tribunale di Verona postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że warunek legalnego, nieprzerwanego i trwającego pięć lat zamieszkiwania w państwie członkowskim, ustanowiony w art. 4 ust. 1 dyrektywy [2003/109], którego spełnienie musi być wykazane przy składaniu wniosku o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego [UE], może znajdować zastosowanie także do osoby innej niż składająca wniosek i która jest z nią związana stosunkiem rodzinnym, w myśl art. 2 lit. e) dyrektywy [2003/109]?
- 2) Czy art. 13 zdanie pierwsze dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że warunek pozwalający na rozszerzenie – jako wstępnego wymogu przyznania statusu rezydenta długoterminowego – przesłanki obejmującej legalny, nieprzerwany i trwający pięć lat pobyt w danym państwie osoby, która nabyła już status rezydenta długoterminowego, ustanowionej w art. 4 ust. 1 tej samej dyrektywy na – określonych w art. 2 lit. e) dyrektywy [2003/109] – członków rodziny tej osoby niezależnie od czasu trwania pobytu tychże członków rodziny na terytorium państwa członkowskiego, w którym składany jest wniosek, stanowi korzystniejszy warunek, zgodnie z którym państwa członkowskie mogą wydawać zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE ze stałym lub nieograniczonym okresem ważności?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 26 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że określony w art. 2 lit. e) tej dyrektywy członek rodziny osoby, która nabyła już status rezydenta długoterminowego, może zostać zwolniony z warunku przewidzianego w art. 4 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, zgodnie z którym w celu uzyskania tego statusu obywatel państwa trzeciego musi zamieszkiwać legalnie i nieprzerwanie w danym państwie członkowskim przez okres pięciu lat bezpośrednio poprzedzający złożenie właściwego wniosku.

- 27 W tym względzie należy przypomnieć, że Trybunał orzekł już, że system wprowadzony przez dyrektywę 2003/109 wyraźnie wskazuje, iż nabycie statusu rezydenta długoterminowego na podstawie tej dyrektywy podlega szczególnej procedurze, a także obowiązkowi spełnienia warunków określonych w rozdziale II tej dyrektywy (wyrok Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, pkt 66).
- 28 I tak, Trybunał zauważył, że zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/109 państwa członkowskie zastrzegają przyznanie statusu rezydenta długoterminowego obywatelom państw trzecich, którzy zamieszkiwali legalnie i nieprzerwanie na terytorium tych państw członkowskich przez okres pięciu lat bezpośrednio poprzedzający złożenie właściwego wniosku. Artykuł 5 tej dyrektywy uzależnia nabycie tego statusu od przedstawienia przez obywatela państwa trzeciego występującego z takim wnioskiem dowodu, że posiada on wystarczające dochody i ubezpieczenie zdrowotne. Wreszcie art. 7 tejże dyrektywy określa wymogi proceduralne, jakie należy spełnić w celu uzyskania tego statusu (wyrok Kamberaj, EU:C:2012:233, pkt 67).
- 29 Brzmienie wspomnianego art. 7 ani żadnego innego przepisu dyrektywy 2003/109 nie pozwala założyć, by członek rodziny w rozumieniu art. 2 lit. e) tej dyrektywy mógł zostać zwolniony z warunku legalnego i nieprzerwanego zamieszkania na terytorium danego państwa członkowskiego przez okres pięciu lat poprzedzający złożenie właściwego wniosku w celu skorzystania ze statusu rezydenta długoterminowego przewidzianego przez tę dyrektywę.
- 30 Wprost przewinie, z łącznej lektury art. 4 i 7 dyrektywy 2003/109 w świetle motywu 6 tej dyrektywy wynika, że wspomniany warunek zamieszkania jest nieodzownym warunkiem przyznania statusu rezydenta długoterminowego.
- 31 Należy bowiem zauważyć, że po pierwsze, art. 7 dyrektywy 2003/109 zawiera wyraźne odesłanie do warunków wymienionych w art. 4 i 5 tej dyrektywy. Z tego względu do wniosku złożonego do właściwych władz państwa członkowskiego przez obywatela państwa trzeciego dołącza się dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca spełnia te warunki, a tym samym w szczególności warunek zamieszkania. Po drugie, motyw 6 wspomnianej dyrektywy stanowi, że głównym kryterium uzyskania statusu rezydenta długoterminowego powinien być czas zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego. Motyw ten uściśla, że zamieszkanie to powinno być zarówno legalne, jak i nieprzerwane, w celu wykazania, że związki danej osoby z tym państwem mają charakter trwałe.
- 32 Trybunał stwierdził już zatem, że w szczególności z motywów 4 i 6 dyrektywy 2003/109 wynika, iż zasadniczym celem tej dyrektywy jest integracja obywateli państw trzecich, którzy na stałe osiedlili się w państwach członkowskich (zob. podobnie wyrok Singh, C-502/10, EU:C:2012:636, pkt 45).
- 33 Trybunał orzekł również, że jak wynika z art. 4 ust. 1 i z motywu 6 dyrektywy 2003/109, o zakorzenieniu się danej osoby w państwie, a więc o stałym osiedleniu się jej w nim, świadczy legalny i nieprzerwany pobyt tej osoby na terytorium tego państwa przez okres pięciu lat (zob. podobnie wyrok Singh, EU:C:2012:636, pkt 46).
- 34 Z tego względu należy stwierdzić, że przewidziany w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/109 warunek legalnego i nieprzerwanego zamieszkania na terytorium danego państwa członkowskiego przez okres pięciu lat poprzedzający złożenie właściwego wniosku jest nieodzownym warunkiem uzyskania statusu rezydenta długoterminowego przewidzianego przez tę dyrektywę, tak że obywatel państwa trzeciego może złożyć wniosek na mocy art. 7 ust. 1 tej dyrektywy w celu uzyskania tego statusu, jedynie wówczas gdy sam spełnia osobiście ten warunek.
- 35 W niniejszym przypadku z akt sprawy przedstawionych Trybunałowi wynika, że w chwili złożenia wniosku o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE skarżąca w sprawie głównej zamieszkiwała na terytorium Włoch przez okres krótszy od dwóch lat. Z tego względu nie wydaje się, by skarżąca spełniała warunek widniejący w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/109, czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego.

- 36 Ponadto dyrektywa ta zawiera oczywiście przepisy dotyczące prawa pobytu członków rodziny określonych w art. 2 lit. e) wspomnianej dyrektywy. Jednakże przepisy te odnoszą się do szczególnego przypadku członków rodziny obywatela państwa trzeciego mającego status rezydenta długoterminowego w pierwszym państwie członkowskim, który korzysta z prawa pobytu w drugim państwie członkowskim. I tak, art. 16 wspomnianej dyrektywy ustanawia prawo i warunki, na mocy których członkowie ci mogą towarzyszyć wspomnianym rezydentom lub do nich dołączyć w drugim państwie członkowskim.
- 37 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 4 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że określony w art. 2 lit. e) tej dyrektywy członek rodziny osoby, która nabyła już status rezydenta długoterminowego, nie może zostać zwolniony z warunku przewidzianego w art. 4 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, zgodnie z którym w celu uzyskania tego statusu obywatel państwa trzeciego musi zamieszkiwać legalnie i nieprzerwanie w danym państwie członkowskim przez okres pięciu lat bezpośrednio poprzedzający złożenie właściwego wniosku.

W przedmiocie pytania drugiego

- 38 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 13 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że zezwala on państwu członkowskiemu na przyznanie członkowi rodziny w rozumieniu art. 2 lit. e) tej dyrektywy zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na warunkach korzystniejszych niż warunki ustalone w tej dyrektywie.
- 39 W tym względzie należy przede wszystkim stwierdzić, że możliwość uzyskania przez takiego obywatela państwa trzeciego dokumentu pobytowego bez konieczności spełnienia przewidzianego w art. 4 ust. 1 tej dyrektywy warunku legalnego i nieprzerwanego zamieszkania w tym państwie członkowskim może być objęta możliwością przewidzianą w art. 13 wspomnianej dyrektywy 2003/109, polegającą na zezwoleniu państwom członkowskim na wydawanie dokumentów pobytowych ze stałym lub nieograniczonym okresem ważności na warunkach korzystniejszych niż warunki ustanowione w tej dyrektywie.
- 40 Z motywu 17 dyrektywy 2003/109 wynika zaś, że harmonizacja warunków uzyskania statusu rezydenta długoterminowego wspiera wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi. W tym kontekście motyw ten stanowi, że dokumenty pobytowe ze stałym lub nieograniczonym okresem ważności wydawane na warunkach korzystniejszych niż warunki przewidziane w tej dyrektywie nie przyznają prawa pobytu w innych państwach członkowskich.
- 41 I tak, o ile art. 13 dyrektywy 2003/109 pozostawia państwom członkowskim wyżej wymienioną możliwość, o tyle zgodnie z jednoznacznym brzemieniem drugiego zdania tego przepisu może tylko chodzić o „dokumenty pobytowe [, które] nie uprawniają do zamieszkiwania w innych państwach członkowskich, jak przewiduje rozdział III [tej] dyrektywy”.
- 42 Jak wynika w szczególności z art. 2 lit. b) w związku z art. 14 ust. 1 dyrektywy 2003/109, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE daje co do zasady uprawnionemu prawo do zamieszkiwania na terytorium państw członkowskich innych niż państwo, które przyznało mu status rezydenta długoterminowego, na okres przekraczający trzy miesiące.
- 43 Tym samym dokument pobytowy, który został wydany zgodnie z art. 13 wspomnianej dyrektywy przez państwo członkowskie członkowi rodziny w rozumieniu art. 2 lit. e) tej dyrektywy na warunkach korzystniejszych niż ustanowione prawem Unii, nie może w żadnym przypadku obejmować zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE w rozumieniu wspomnianej dyrektywy.

- 44 W świetle powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, iż art. 13 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że nie zezwala on państwu członkowskiemu na przyznanie członkowi rodziny w rozumieniu art. 2 lit. e) tej dyrektywy zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na warunkach korzystniejszych niż warunki ustalone w tej dyrektywie.

W przedmiocie kosztów

- 45 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 4 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/51/UE z dnia 11 maja 2011 r., należy interpretować w ten sposób, że określony w art. 2 lit. e) tej dyrektywy członek rodziny osoby, która nabyła już status rezydenta długoterminowego, nie może zostać zwolniony z warunku przewidzianego w art. 4 ust. 1 tejże dyrektywy, zgodnie z którym w celu uzyskania tego statusu obywatel państwa trzeciego musi zamieszkiwać legalnie i nieprzerwanie w danym państwie członkowskim przez okres pięciu lat bezpośrednio poprzedzający złożenie właściwego wniosku.**
- 2) **Artykuł 13 dyrektywy 2003/19, zmienionej dyrektywą 2011/51, należy interpretować w ten sposób, że nie zezwala on państwu członkowskiemu na przyznanie członkowi rodziny w rozumieniu art. 2 lit. e) tej dyrektywy zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na warunkach korzystniejszych niż warunki ustalone w tej dyrektywie.**

Podpisy